

Hauges skildring i sine sobre og menneskeligt tiltalende »*Erindringer 1870—1924*» (1937), der rummer nogle illustrerende smaa-træk, ikke mindst hvad fagforeningerne angaar.

Frantz Wilhelm Wendt.

Rigsdagens arkivar og bibliotekar Victor Elberling, som siden 1924 udgiver den meget paaskønnede og benyttede *Avisaarbogen*, har i 1939 udsendt en slags indledning til denne annal-række: *Danmark under Verdenskrigen og i Efterkrigstiden. Uddrag af Aviserne 1914—23*. Ligesom avisaarbøgerne indeholder den nye bog i klar og koncis form en oversigt over de vigtigste danske begivenheder ordnet dag for dag. Paa grund af det længere tidsperspektiv, som tillader at udskille det rent døgnbestemte, er oplysningerne betydeligt færre end i de løbende aarbøger. Ligesom i disse vejledes brugerne gennem stoffet af saavel person-som sagregistre, der er forudsætningen for, at denne interessante og nyttige bog helt kan gøre fyldest.

Frantz Wilhelm Wendt.

Som en af de største Kraftkilder for Fremme af Studiet af Hertugdømmernes Historie i Tiden efter 1920 maa utvivlsomt fremhæves »Selskabet for slesvig-holstensk Historie«. Dette Selskab, der i Øjeblikket tæller ca. 700 Medlemmer, har i de sidste Aar udfoldet et frodigt Initiativ, og takket være rigelig Støtte af offentlige Midler har det dels selv, dels i Forbindelse med andre videnskabelige Institutioner kunnet udsende ikke mindre end tre historiske Tidsskrifter foruden en Række andre større Publikationer. Selskabets ældste og fornemste Skrift er *Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte* der udkommer med eet Bind om Aaret paa ca. 4—500 Sider (undertiden mere). Endvidere udsender Selskabet siden 1935 Tidsskriftet *Nordelbingen*, der indtil Dato er udkommet i 16 Bind. Som det sidste Tidsskrift kan endelig nævnes *Offa*, der udsendes i Forbindelse med »das Museum vorgeschichtlicher Altertümer« i Kiel, og som udelukkende optager arkæologiske Bidrag. Ved Siden af Tidsskrifterne offentliggør Selskabet en Serie Publikationer af større Format. Der er først og fremmest *Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins*, hvoraf der indtil 1940 er udkommet 20 Bind. Endvidere staar Selskabet som Udgiver af Publikationen *Quellen und Forschungen zur Familiengeschichte Schleswig-Holsteins*. Af dette Værk er der indtil nu kommet 4 Bind. Endelig bør nævnes

Studien zur schleswig-holsteinischen Kunstgeschichte, hvortil Selskabet ligeledes lægger Navn. Naar hertil endelig føjes Selskabets Andel i Udgivelsen af den særlige Bibliografi til slesvig-holstensk »Geschichte und Landeskunde«, af Samlingen »der schleswig-holsteinischen Regesten und Urkunden«, hvorefter er udkommet 6 Bind, og af »die Geschichte Schleswig-Holsteins«, kan man nok sige, at Selskabet videnskabelig set har begge Hænder fulde.

Blandt Selskabets mange Publikationer bærer stadig »Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-holsteinische Geschichte« Prisen, ikke alene paa Grund af sin Alder, men ogsaa som Følge af sin videnskabelige Standard. Der er indtil nu (1941) udkommet 69 Bind, og Tidsskriftets Redaktion, der i Øjeblikket forestaas af Landsbibliotekar Dr. V. Pauls i Kiel har altid formaaet at samle enhver Tids førende slesvig-holstenske Historikere omkring Tidsskriftet. Gennem Aarene er der gennem denne Publikation offentliggjort et betydeligt Antal videnskabelige Afhandlinger, der har haft den største Interesse ogsaa for dansk Historieforskning, og endvidere har Tidsskriftet ved flere Lejligheder aabnet sine Porte for danske Gæster. Desuden udmærker Tidsskriftet sig ved en fyldig Litteraturafdeling, og Redaktionen betragter det som en vigtig Opgave at følge med i dansk historisk Videnskab og bringe Omtale af de Værker, der har Betydning for Studiet af Hertugdømmernes Historie. Endvidere offentliggøres der i Tidsskriftet aarlige Bibliografier over Litteratur vedr. Hertugdømmene. Denne Bibliografi, der i Øjeblikket er ført frem til Aaret 1937, er mere omfattende end den historiske Bibliografi, der udsendes her i Tidsskriftet, idet den har givet Begrebet »Landeskunde« en meget vid Definition, saaledes at det bl. a. omfatter Naturhistorie, Geologi og Skønlitteratur.

Ved Siden af »Zeitschrift« er der som nævnt siden 1922 udkommet endnu et historisk eller lokalhistorisk Tidsskrift under Navnet »Nordelbingen« og med Undertitlen »Beiträge zur Heimatforschung in Schleswig, Holstein, Hamburg und Lübeck«. Ogsaa denne Publikation udsendes med eet Bind om Aaret, rigt illustreret og ofte paa 6—700 Sider. Som Titelen angiver, har dette Tidsskrift et videre Virkefelt end »Zeitschrift«, idet det har inddraget hele Egnen nordfor Elben under sin Interessesfære. »Nordelbingen« henvender sig endvidere til en større Læsekreds, og det er i sit Emnevalg mere alsidigt, men i Behandlingen mindre strengt videnskabeligt. Kunsthistorie og Kunstindustri indtager en fremtrædende Plads ved Siden af den egentlige Hjemstavns historie, og det er udelukkende den snævrere Hjemstavns Problemer, der behandles. Endvidere indeholder Tidsskriftet ikke saa lidt Arkæo-

logi, ligesom moderne Begivenheder og moderne Arbejdsindsats for Slesvig-Holsten tages op til Behandling.

»Nordelbingen« blev grundlagt af Dr. Walter H. Dammann i Flensborg og Dr. Harry Schmidt i Kiel. Medens den første forlængst er død, leder Dr. Schmidt stadig Udgivelsen, i de senere Aar med Støtte af Museumsdirektør Fritz Fuglsang i Flensborg. Tidsskriftet blev oprindelig startet som et Festskrift til Præsten og Kunsthistorikeren Johs. Biernatzki, men da Bidragenes Antal var meget stort, besluttede man at vove Forsøget med et nyt Tidsskrift, som slog an. I de første vanskelige Aar var afdøde Godsejer Hedemann-Heespen Tidsskriftet en værdifuld Hjælper, der ikke alene pekuniært ydede Støtte, men ligeledes bidrog til at fylde Tidsskriftet med en Række større og mindre Afhandlinger, af hvilke der navnlig er Grund til at pege paa en af hans sidste, nemlig den omfangsrige Afhandling: *Geheimerat Gensch v. Breitenau im Rahmen des Gesamtstaats*. Ogsaa Professorerne Otto Brandt og Otto Scheel fra Kiel har fra Tid til anden ydet Bidrag, og af Kunsthistorikere bør fremhæves Professor Richard Haupt fra Preetz. Det største Kontingent af Bidragydere har Redaktionen fundet i Landsdelens lokalhistoriske Forfattere, blandt hvilke Lærerne er repræsenteret ved et betydeligt Antal. I 1939 udsendte man et særligt Registerbind, der foruden et almindeligt Person- og Sagregister indeholdt en Forfatterfortegnelse for de første 10 Aargange.

Harald Jørgensen.

I Sammenligning med dansk Historieforskning maa norsk Videnskab siges at ligge betydelig foran med Hensyn til bredt anlagte og udtømmende Skildringer af det 19. Aarhundredes store politiske Personligheder. Efter Professor Halvdan Kohts omfattende Biografi af *Johan Sverdrup* i tre Bind fra 1918—25, fulgte i 1932 Professor Arne Bergsgårds store Biografi: *Ole Gabriel Ueland og Bondepolitikken*. Dette Værk udkom i to svære Bind. I det følgende skal omtales endnu to biografiske Arbejder, der naturligt slutter sig til de allerede udkomne.

I 1939 har den norske Historiker Bjarne Svare saaledes udsendt 1. Bind af en bred Levnedsskildring af Statsminister *Frederik Stang*. Fremstillingen er ført frem til 1856, og det er Meningen, at den skal fortsættes. Forhaabentlig faar dette første meget lovende Bind ikke Lov til at staa alene alt for længe.

Forfatteren gør i sit Forord opmærksom paa, at en Skildring af *Frederik Stangs* Indsats i det offentlige Liv meget let bliver en Redegørelse for Norges almindelige politiske Historie i den paa-